

מסורת הש"ס

(א) [מוספתא פ"ב ה"ג
ע"ש,] (ב) צ"ל דבר, (ג) [וזהו
ג"י ה"ר"ף ורל"ש אבל
בפסרים שלפנינו גרסינן
רש"י במת"י,] (ד) [ערך
אבל,] (ה) [דף מה: יו] (ו)
בברכות מז., (ז) צ"ל
וכפירוש, (ח) [צ"ל רב
הונא,] (ט) [צ"ל שקרא],
(י) [וע"ע היטב חזק יבמות
זו: ד"ה אמר שמואל,]
(כ) שייך ל"ב,

תורה אור השלם

1. שׁוּר אֹו כֶּשֶׁב אֹו עֹז כִּי
יִוֹלֵד וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים
תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי
וְהָלָאָה יִרְצָה לְקַרְבָּן
אֲשֶׁה לִּי: וַיִּקְרָא כֵּן כֹּז

**הגהות מהר"ב
רנשבורג**

א [רש"י ד"ה צמחילת
שחיטה וכו' צמחילת
שחיטה דייה כאן הס"ד
ואח"כ מה"ד כשירה:]

רבינו גרשום

נעוה והטילה ריעו כן.
כלומר אם עשרה אחת
משששששן; אצטריא אתה
לאבא. כלומר אבא וזה
והכי קאמר לי אצטריא
לך לרב לאורוי אנוי.
כלומר שלא תהא כשה
זה שתנו אודיעה; אמר
לוה שניא אומר כל
שאני עוש דברים כן.
כלומר כל שאני עושה
דברים של חיות לא
עושה דברים שממיתה
עושה טרפה; אי ממתיבין
הוה אמרנו דוקא דריפא
כן. כלומר דמשמע
בהמה דרך פשטה יד
החזירה. כלומר שהיה
כפרה ופשטה ואח"כ
החזירה אלא פשטה
וכפפתה אימא לא ליהוי
קשר מק"ל; אה דעבי
כלהו לא דעבי קלא. כלומר
עבי קלא היה זה פרוסו;
כאן ששתתה כן. כלומר
במחרות הוא פרוסא לא
(במשתנה) (בשותת) לא
היה פרוס; אלא שמואל
כותי יבא היה השמיני
שנינו. כלומר דפרוסו
מעלה הוא שקללה
היה מחמת בריאות: לא
אי מרת בסוף שמיטה.
כלומר בסוף שמיטה
ביע' לפרוסו אמאי עבי
פרוסו דיקנא תחתית
שמיטה וינקה; ודילמא
שאי וינוק דעדיף. כלומר
לעולם אימא קל בעינן
כלומר בסוף שמיטה או
פרט ודילמא תחתית
שמיטה וינקה דלא
שאי וינוק דעדיף ואפי'
ינקה תחתית שמיטה

כשהו אבל פרכוס אחד
 ביד וברגל בעיני בסוף
 שחטת: ומי עדיף והתנן
 ר' אליעזר אומר דייה אם
 זינקה. כלומר ומי עדיף
 זינוק מפרכוס דרגל והתנן
 ר' אליעזר אומר דייה אם
 זינקה. כלומר ר' אליעזר
 ענה לרבן במילא דאמר
 עד שתפרכס ביד וברגל
 ואמר לו ר' אליעזר (א')
 דייה אם זינקה אלמא
 פרכוס יד ורגל עדיף:
 אבוכרס גרס': קיל מרבן

השוחט פרק שני חולין

גועה והטילה ריעי. או זה או זה. גועה לועקת כמו אם יגעה שור על בלילו (אידו ו); **לֹאבָא.** ולרב הוה קרי ליה שמואל הכי משום כבוד: **לֹאזוּי אוּנִי.** לפרסם האחוז בתמיהה דפירכוס חיות גדול הוא זה. **אזוּי** לשון מוזין אותו ממקומו (אבות פ"ג מ"י"ז): **שֶׁאִי אֹמֵר.**

וּשְׁמֹכֶנֶת מִפְּרֻכָּת שְׁחִינָה עוֹשֶׂה
דָּבָר שֶׁהוּא הוֹלֵאת נֶפֶשׁ הוּא פִּירְכּוֹס
כְּלָקָנָן: שְׁאִין יִהְיֶה הַמִּסְתֵּה עוֹשֶׂה.
שְׂעֵת הוֹלֵאת נֶפֶשׁ קָרִי לֵה מֵתָה
וּבְצִמְמָה דָּקָה קָרִי דִּלְוִיל גִּסָּה אֶפְסִילוֹ
כְּפֹפֶה וּפְשֻׁטָּה הוּא פִּירְכּוֹס: אִין
מְדוּקִיא דְּמִתְנִיטִין הוּא גִּמְרִין לֵה
כְּדָקִיָּקָת הֵא הַחֲזִירָה כְּשֶׁרָה מִשְׁמַע
שְׁפָשְׁתָּה מִכְּפִיפּוֹתָהּ וְהַחֲזִירָה: אֲבָל
פְּשׁוּטָה. מַעֲיָקָרָה וּכְפָפְתָה לֹא:
קִמְ"ץ יִהְיֶהכָּה דְּהוּא פְּשׁוּטָה
מַעֲיָקָרָה וּכְפָפְתָה הוּא פִּירְכּוֹס:
שְׁמָמָה. שֶׁל ר' יוֹסִי: יוֹסִי. דִּלְמָה:
רַב לַעֲלִיל גּוֹעֶה הוּא פִּירְכּוֹס: דַּעֲזִי
קָלָה. שֶׁהִיא קוֹלָה עֲבֵה וְחֻזָּקָה דּוּדָאִי
אִמִּי מִכָּה חַיּוֹת: דַּעֲזִי קָלָה. כִּהֵּה
מִתְרַבְּמִין עֲמִילָא (וְיֻקְרָא אֵל) שׁוֹמֶסֶת.
בְּסֻמּוֹן: מִסְרֹת. לְמַרְחֹק וְחַיּוֹת
הוּא זֶה: אֲמַר רַב חֲסֵדָא פִּירְכּוֹס
אֲמַרְוִי. אִין שְׁמַעְתִּי בְּסוֹף שְׁחִיטָה
וְהִיא מִפְּרָשׁ יִהְיֶהמָחִי סוֹף שְׁמַעְתִּי
אֲמַנְעַ שְׁחִיטָה הִיא וְהִיא דְּקָרִי לִיָּה
סוֹף לִפְסוּקִי אִם בְּתַחֲלַת שְׁחִיטָה
פִּירְכָּסָה כִּיּוֹן דְּבִאֲמַנְעַ שְׁחִיטָה יִהְיֶה
פִּירְכָּסָה לֹא הוּא לֵה חַיּוֹתָא כִּי הִיא
אֲסִיר מִשּׁוֹם נְטִילַת נֶשְׁמָה: מִנָּה אֲמִינָא
לֵה. דִּלְחֵי סוֹף שְׁמַעְתִּי אֲמַנְעַ הוּא:
יִהְיֶהמָחִי. שְׁחִיטָה וְלֹא הַחֲזִירָה לְדִמְרִינָן
פְּסוּלָה: כֹּל הִיכִי מִיּוֹי וְיִוָּיִל דִּלְחֵי
שְׁחִיטָה לֹא תִסְגִּי בְּפִשְׁטָת יָד בְּלֹא
כְּפִיפָה יִהְיֶהוֹרָה בְּתַמְיָה: אִין רַבָּא
לְעוֹלָם סוֹף שְׁחִיטָה. דּוּקָא. וְדִקְאֲמַרְת
כֹּל הִיכִי מִיּוֹי וְתִחִיל לְאַחַר שְׁחִיטָה
שְׁתַּפְּשׁוּט וְתַחֲזִיר: שְׁאִין אֲמַר כֹּל
שְׁחִינָה עוֹשֶׂה קָן. פְּשֻׁטָה וְחֲזִירָה לְאַחַר
שְׁחִיטָה בִּידוּעַ כּו': בְּתַחֲלַת שְׁחִיטָה.
כְּלֹמֵר אֲפִי פִּירְכָּסָה בְּתַחֲלַת שְׁחִיטָה
דִּיָּה אִין כְּשֶׁרָה אַע"ג יִהְיֶהכָּה
מִסּוֹכֶנֶת כִּיּוֹן דְּמִלְאִים כּוֹתֵלִי בֵּית
הַשְּׁחִיטָה דֵּס בִּידוּעַ שְׁזִינְקָה: וְכַמִּידָה
ר"א. דִּלְמַר זִינוּק הוּא פִּירְכּוֹס:
יִהְיֶהמָחִי שְׁמֹלֵל כּו'. לֵהכִי אֲזַנְטְרִיךְ
לְפָרֹשִׁי דְּכוֹתֵלִי דִּהֲכָל לֹא הוּא כּוֹתֵלִים
מִמֶּנּוּ אֲבָל כּוֹתֵלִי בֵּית הַשְּׁחִיטָה דִּלְחֵי
הוּא חֲלָלָה מִנֶּשֶׁם לְמַחַר הֵיכִי יִכּוֹלִים
לְהִצִּין אִין הִיא זִינוּק הוּא בְּתַחֲלַת
שְׁחִיטָה אִין בְּתַחֲלַת שְׁחִיטָה דִּלְחֵי הוּא
בְּתַחֲלַת שְׁחִיטָה יִמְנָא חֲזִינוּק לְמַעֲלָה
בְּכוֹתֵל דְּמַחֲמַת כַּח וְחַיּוֹת שֶׁהִיא עַדִּין
בְּצִהְמָה זִינְקָה לְמַרְחֹק וְאִם יִמְנָא
חֲזִינוּק לְמַטָּה בְּכוֹתֵל בִּידוּעַ שְׁבִאֲמַנְעַ
שְׁחִיטָה זִינְקָה שְׁלֹא הִיא בֵּה כַּח כֹּל
כִּי לִנְזֶה הֵדֵם לְמַרְחֹק אֲבָל הַשְׁתָּא

דאמער שמואל דהני כותלי לא הוו כותלי ממנא אלל כותלי בית השחיטה
 אי אמרת בשלמא כל כמה דפירכס אפילו בתחלת שחיטה הוי פירכוס
 בתמעט שחיטה בעינן מחל ליתא לן למחר דזינן דלחורבא בתמעט
 לא הוו פירכוס אלל בתמעט או בגמר שחיטה ושאי זינן דעדיף
 דמי: דייח אס וינקס. ומדקתני דייח מכלל דקיל: קיל מדרבנן גמליא
 אבירים. אס האש: **אביר** אביר אביר. וזה אבירס עמו ומיכרין
 סימן לו. עד. משמע דחמיר הכי אבירס דרבנן מקיל דלעיל וזו דר"א
 קיל ואפ"ה גביא ליה כי הוי בתחלת שחיטה: **בסוף שחיטה**. כ

ליאל כו'. כלומר דרבן גמליאל סבר עד שתפרסם ביד וברגל ורבנן סברי או ביד או ברגל (אל דפירכסא מבעי ליה. כלומר דר"ג סבירא ליה עד שתפרסם ביד וברגל הוה ליה

גוועה או **הטיילע רייע** ו**בשכשה באזנה** ה"ו **פירכום**. אפילו יע "גלר"ג דמחמיר ובעי פירכום יד ורגל חשיב הא פירכום ולהכי פריך שפיר מבחייתא דקמין בסמוך גועה וטעילה רייע אין זה פירכום ושמואל דאמר אינטריך ליה לאבא אזוי אזוי סבר כרבנן דאמרי או יד או רגל ולהכי פריך עליה דרב ענן דמפרש מילתיה דשמואל תנינא דפשיטא דלליצא דרבנן פשוטה וכפפה ה"ו פירכום כפופה ופשוטה לא הוי פירכום:

ושהמיתה עושה אמר
 לי מיניה דמר שמואל
 שתה ^ס דבר שהמיתה
 דברים שאין המיתה
 בהמה דקה שפשטה
 שאינה אלא הוצאת
 רדה אי ממתני' הוה
 ופשטה והדר כ"יפה
 תה לא קמ"ל מיתבי
 מ אומר גועה בשעת
 ר"א ברבי יוסי אומר
 יעני וכשכשה בזנבה
 גועה אגועה קשיא
 גועה לא קשיא הא
 קלה ריעי אריעי נמי
 ת כאן במתרות אמר
 אמרו בסוף שחיטה
 מצע שחיטה לאפוקי
 מר רב חסדא ^ז מנא
 דקה שפשטה ידה ולא
 אילימא בסוף שחיטה
 לאו באמצע שחיטה
 שחיטה שאני אומר
 בסוף שחיטה בידוע
 קודם לכן ר"נ בר
 עמור בתחלת שחיטה
 אמינא לה דתני אמר

ולמחר מצא כתלים
קה וכמדת ר"א ואמר
ישיבה שנינו אי אמרת
ישיבה שפיר אלא אי
ליחוש דלמא בתחלת
שאני זינוק דעדף ומי
דייה אם זינקה קל
מדרבנן אמר רבינא
י אקשי בה אבוה דבר
אחוה דבר אבוברם
תנן וחכמים אומרים
או ברגל רבנן אהייא
ביון שפירכסה מיבעי
דר"א ואי עדיף מאי
שאמרו בסוף שמיטה
א לא דתניא ישור

אֵילִימָא בסוף שמיטה כל חיבי
תיחי ותיזיל. ומפרש
רבינו תס דמקמי שמיטה אלף
הואלת נפש דייק לטעו מי לא חיתה
הרבה אס לא הוילאה נפשה עד סוף
שמיטה: **רבא** אמר פירכוס שאמרו
בסוף שמיטה. והא דלא חשיבין דלמא
בתלת שמיטה זינן משום דלא שכיחא
שיהיה זינוק אלא בסוף: (ב) **וי** יוד
פרט ליוצא דופן. לאו מלשון לידה דרש
אלא גמר לידה מזכור כדאמרין
בריש פרק יוצא דופן (מדה דף מ). והא
דדרשין התם אשה כי תוריע וילדה
עד שאלד ממקום שמזרעת דמשמע
לזרין מיעוט למעט יוצא דופן ולא
ממעטינן ליה מלידה ליה מזכור
משום דלא לאו כי תוריע הוה דרשין
תלד לזרית יוצא דופן כרבי שמעון:
אל

אז מצינו למידע אי תחלת שמיטה זינקט או לאחר שמיטה ולהכי קאמר **שפיר**. דהא חזינן למחר ע"י זינוק דפרכים באורתא: **אלא אי אמרת**. שמיטה הוה דלמא בתחלת שמיטה זניק: **ודלמא**. לעולם שאר פירושין יומתיה ופירוש גדול הוא הלכך אפילו בתחלת שמיטה זינקת שפיר דבעי ציד וצרגל **ל"בשניהם: ועדיף מדצבן**. דלמרי ציד או צרגל: ו אהבן וכלאיה את האב והיו קורין אוסו על שם צנו שעשו את צנו יק מצי עד דרצבן משמע דעדן כיון מיבעי להו לממר אלף ש"מ זנוק צמח משתפרכס בגמר שמיטה דמחוי בה חיות אחר שמיטה:

פרט

א אדרבן גמליאל עד שתפרסם ביד וברגל ורבנן סברי או ביד או ברגל): אילימא אדר"ג כיון מימר לרבנן כיון שפירסמה ביד או ברגל כשרה:

עין משפט
נר מצוה

ק"ו א ב ג מ"י פ"ד
מהל' מאכלות
אסורות ה"י"ד סמג לאוין
(קלב) [קלד] טוש"ע יו"ד
ס"י יז סעי' א:

שיטה מקובצת

ט שאני אומר כל שנושה
דבראי אפי' המהה עושה
אמר: בנתיב: **א** ופסטה
דברים המהה עושה
שחטה וכפה דברים
שאינן מהה עושה מאי
נפקא מינה: **ה** ה"א דוק
בגין שהיה דיל דקפסה
דפסטה: **ז** מנא אמנא לה
ורתנן בהמה דקה שפשה
מנא: **ח** אלא התורה פסלה
התורה שבה אימת וכי:
ט ואי עדיף: **י** לאבא
אמר רבא פסולה: **י** לאבא
לכ שמואל דהוה קרי לה
הכ שמואל כבוד: **י** אלא
כל פרכוס שמפרכס
המהה עושה: **י** דהיינו
פסולה משה: **י** (אמר)
הדריא פשוטה מעיקרא
ונכפפתיה חזי (פרסוס) רב
עליה: **י** וכל של נמצא
עליה (הא דאמר רב פרכוס
לעיל): וצעה חזי פרכוס
דעבי קלה שיהי קולה
מכאן וחזקה דריא אי
נכח חיות) גרשם עליו
ונביים שלא נמצא כסי:
י ואמר מפרש דמאי
סוף שחיה שמעתי:
י כיון דבאמצע שחיטה
אלא הוה לא חיותא כי
האי ונבי ג' נביי אלא כסי
י כיון דבאמצע שחיטה
אלא הוה לא חיותא כי
האי שחיט דהוה פרכוס
הוה משום נשליט שמה:
(אימת) משטה ליה
התורה דאמרין (פסולה)
גרשם עליו ונביי שלא
נמצא כסי: **י** דל' בבשית
ידל אל כפיפה בתמיה:
י דאמרי' הוהו ממוכנת
כיון דעליה ע"ז בידע
שנוקה: **י** מחיבת דאמר
שמואל וכו' עד אי פרכוס
שמואל כל כמה דאמר
הוה עד בכלל גרשם עליו
ונביים לא נמצא כסי: הכין
מפרש מדברי המפרשים
שחשקטן קרישיו וזו תרגו
הוה אחר ליה הוהו
לרש"י ז"ל כלל ולא נעלם
ההוא דבר ש"י ז"ל אלא
האמר שנינו מפרש ש"י
ז"ל אלא גליון מפרש
האחרונה והנכסית
כפשוטו: ז"ל וכלשה
מפרש ש"י ז"ל שביד
אלא נמצא: **י** קיל מדרבי
דבעי דין וברגל ועדיף
י ומכריח: **י** וכלהי הוה
האן אלא ראת
י אפי' לרש"י
ומכריחין כן ולכהי פרי
שפיר מברייא: **י** ש
נכון כערי פסחים כגון
גולגולאי: **י** כל פסלי
עגש חנוך: **י** מני